

Народне мистецтво є джерелом творення етностилу, який постає на розмаїтті матеріалів, технік виготовлення, удосконаленні форм, розвитку орнаментальної культури, колористики тощо (Мачача, 2021b, с. 14). Переосмислення народних мистецьких традицій як джерела продукування ідей у дизайн-проектуванні виробів є основою для створення освітніх продуктів в етностилі.

Використання традицій декоративно-ужиткового мистецтва у навчанні технологій на рівні базової середньої освіти розвиває в учнів відчуття естетики, добродійності, готовності і здатність до самопізнання й самовираження в предметно-перетворювальній діяльності. А тому важливо занурювати учнів у світ декоративно-ужиткового мистецтва, знайомити їх з автентичними виробами, розвивати здатність бачити красу творів народного мистецтва, творчо застосовувати його традиції у власній проектно-технологічній діяльності стосовно створення добротних й естетичних виробів.

Використані джерела

Державний стандарт базової середньої освіти (2020). Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня, № 898. <https://cutt.ly/5lsvBP>.

Мачача, Т. С. (2021a). Наукові основи формування змісту технологічної базової середньої освіти. Проблеми сучасного підручника, 27, 132–143. <https://lib.iitta.gov.ua/729473/>.

Мачача, Т. С. (2021b). Проектування виробів в етностилі. Навчальний посібник. Київ: КОНВІ ПРИНТ.

Мачача, Т., Юрженко, В. (2017) Стратегії розвитку технологічної освіти в середній загальноосвітній українській школі: наскрізність змісту і структури. Український педагогічний журнал, 2, 58–68. <https://lib.iitta.gov.ua/712557/>

ЗМІСТ СУБ'ЄКТНОЇ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ В РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНО- ГРОМАДСЬКОГО УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ

Онаць Олена,

завідувач відділу економіки та управління
загальною середньою освітою,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник
Інституту педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна

✉ olena.onats@gmail.com

Сучасний стан суспільно-економічного розвитку держави, реалії воєнного стану та необхідність повоєнного відновлення України потребують нових підходів, форм і способів взаємодії держави і суспільного сектора. Особлива роль у цьому про-

цесі належить управлінню загальною середньою освітою і закладами освіти зокрема. Такою формою поєднання зусиль є державно-громадське управління закладами загальної середньої освіти (надалі ЗЗСО) на засадах суб'єктної партнерської взаємодії як засобу активізації діяльності всіх структур і окремих громадян, координації і узгодження дій і процесів, впровадження інноваційних технологій і механізмів, які забезпечать успішне здійснення невідкладних трансформаційних процесів.

Зміст суб'єктної партнерської взаємодії у реалізації державно-громадського управління закладами освіти полягає у конструктивній узгодженій взаємодії державних органів, громадських об'єднань та організацій, які сприяють гармонізації, гуманізації та громадсько-правовому закріпленню різноманітних організаційно-правових форм взаємодії суб'єктів освітнього та управлінського процесів, що передбачає, зокрема такі: демократизацію всіх органів державної влади, місцевого самоуправління, територіальних громад та управління освітою; демократичний стиль керівництва діяльністю закладів загальної середньої освіти та інші, залежно від місцевих умов функціонування закладів освіти; широке залучення до партнерської співпраці і суб'єктної партнерської взаємодії юридичних та фізичних осіб на взаємовигідних умовах.

У змісті суб'єктної партнерської взаємодії усі компоненти мають важливе значення. Наприклад, спілкування передбачає не тільки комунікацію, не тільки обмін інформацією, знаками, а й організацію спільних узгоджених дій, виступає як міжособистісна взаємодія, або інтеракція (віт *inter* – між і *action* – дія), тобто як сукупність зв'язків і взаємовпливів суб'єктів державно-громадського управління ЗЗСО.

Таке трактування змісту компонентів дозволяє розглядати рівень суб'єктної партнерської взаємодії у реалізації державно-громадського управління ЗЗСО як готовність суб'єктів до застосування конструктивних стратегій поведінки і реальних дій на міжособистісному рівні, враховуючи такі її складові: спілкування(комунікація) – діалог(полілог) – мотивація – готовність і здатність діяти – консенсус – розподіл видів діяльності – кооперація – компроміс – інтеракція (взаємодія) – результат.

Визначальним ціннісним виміром змісту суб'єктної партнерської взаємодії у реалізації державно-громадського управління ЗЗСО є її такі головні принципи: конструктивний діалог і взаємодія; мотивація і готовність суб'єктів; обов'язковість виконання угод та домовленостей; добровільність і відповідальність за власні дії, вчинки і результати, інтерактивність; рівноправність і взаємовигідність; повага до партнера і самоповага; суверенність особистості; створення ситуації успіху, стимулювання тощо.

Реалізація змісту державно-громадського управління ЗЗСО на засадах суб'єктної партнерської взаємодії потребує наукового обґрунтування і науково-методичного супроводу, розроблення нових механізмів співпраці з державними та приватними установами, органами влади та суспільного сектора, органами місцевого самоврядування, територіальними громадами. Для цього, на нашу думку, необхідно здійснити такі дії:

- ухвалити спільно узгоджене рішення за участю всіх суб'єктів партнерської взаємодії щодо реалізації державно-громадського управління ЗЗСО з прогнозом перспектив його стратегічного розвитку;

- здійснити глибокий комплексний та ситуативний аналіз поточного стану суб'єктної партнерської взаємодії, наявних проблем і викликів, резервів і можливих інвестицій, залучення різних організацій і структур тощо;

- спільно окреслити стратегію та цілі суб'єктів партнерської діяльності в управлінні й співуправлінні, розподілити повноваження та відповідальність між партнерами на всіх етапах спільної діяльності;

- розробити й ухвалити спільні і конкретні плани дій з визначенням пріоритетів та ключових напрямів, прогнозування очікуваних результатів і шляхів прогнозованого успіху;

- забезпечувати координацію та навчання партнерів-учасників освітнього та управлінського процесів з визначенням перспективних та тактичних завдань і засобів, способів формування готовності до ефективної комунікації та суб'єктної партнерської взаємодії; організацію узгодженої діяльності всіх суб'єктів партнерської взаємодії для успішного й своєчасного виконання запланованих завдань; здійснення консультування та взаємодопомоги;

- здійснювати постійний моніторинг, контент- та SWOT-аналіз, самоаналіз, коригування та оцінювання суб'єктної партнерської взаємодії у реалізації державно-громадського управління ЗЗСО.

Дослідження показало, що суб'єктна партнерська взаємодія у реалізації державно-громадського управління ЗЗСО є важливим показником рівня його розвитку, не зважаючи на жодні проблеми, виклики і загрози, якщо:

- суб'єктна партнерська взаємодія у реалізації державно-громадського управління є системою і єдиним цілісним організмом і відбувається у кожній структурно-змістовій ланці управління ЗЗСО, а також територіальної громади (організаційно-структурній, освітній, педагогічній, науково-методичній, фінансово-економічній, кадровій, інформаційно-цифровій), оскільки постає питання про відновлення закладів освіти, оптимізацію чи створення нової мережі із врахуванням особливостей регіону і ступенем освітніх втрат і руйнувань.

- на всіх рівнях управління і в структурних підрозділах здійснюються різні види суб'єктної партнерської взаємодії: державно-громадське та державно-приватне партнерство; партнерська взаємодія між державою й громадським сектором, громадськими об'єднаннями, спілками, юридичними і приватними особами, благодійними організаціями і фондами. тощо на основі освітніх проєктів, законодавчих актів, рівноправних угод тощо;

- усі суб'єкти партнерської взаємодії на взаємовигідних умовах здійснюють інноваційний розвиток ЗЗСО та громади, зокрема беруть активну участь у організації якісного освітнього процесу, створення взаємовигідних умов для професійного розвитку і особистісного зростання учасників партнерської взаємодії, забезпечують удосконалення та оновлення матеріально-технічної та навчально-методичної бази закладу освіти;

- ефективнішою є спільна діяльність щодо залучення коштів бюджетів різних рівнів та позабюджетних коштів з різних джерел, не заборонених законом, для реалізації спільних освітніх проєктів (фінансових інвестицій, грантових освітніх програм;

спільних проєктів на основі співфінансування тощо); залучення коштів і матеріальних ресурсів інших донорів;

- набагато ширші можливості і реальні ресурси для залучення до роботи у конкретному закладі освіти та інших закладах освіти громади і фінансування висококваліфікованих фахівців з інших установ, особливо з вищих навчальних закладів та залучення фахівців з організацій-партнерів; організації профільного навчання; практики в установах та організаціях-партнерах із врахуванням запитів здобувачів освіти та потреб соціально-економічного розвитку регіону;

- запровадження освітніх, соціальних та управлінських технологій; вибір форм, методів співпраці, управління та співуправління; вироблення механізмів діяльності; забезпечення науково-методичного супроводу.

- запровадження системного командного навчання персоналу закладів освіти, членів громади і партнерів способом взаємовигідної партнерської взаємодії з метою руйнації старих неефективних підходів і вироблення інноваційних підходів до вирішення різнопланових завдань, створення соціальних проєктів та управління ними спільно з командою (специфіка управління — співуправління і співвідповідальність).

Ефективне вирішення поставлених завдань потребує підготовки партнерів до розуміння сутності суб'єктної партнерської взаємодії, способів її організації у реалізації державно-громадського управління не тільки ЗЗСО, аусієї системи освіти територіальної громади, враховуючи реалії воєнного часу і необхідність післявоєнного відновлення всієї держави і системи освіти зокрема. Особливого значення набуває формування готовності менеджерів освіти до оволодіння технологіями та методами залучення зацікавлення потенційних партнерів, адже у нинішніх складних соціально-економічних умовах закладу загальної середньої освіти, та і окремо взятій громаді, самотужки не вирішити всіх питань в організації життєдіяльності та поступального розвитку. Ці питання потребують детального розгляду в підручнику для менеджера освіти.

Використані джерела

Калініна, Л. М., Лісова Н. І. (2022). Концептуальна модель системи державно-громадського управління закладом загальної середньої освіти на засадах суб'єктної партнерської взаємодії. Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки за 2022 рік. Київ: Інститут педагогіки НАПН України, Педагогічна думка. <https://undip.org.ua/library/annotovani-rezultaty-naukovo-doslidnoi-roboty-institutu-pedahohiky-br-za-2022-rik/>

Онаць, О. М. (2021). Проблеми і перспективи державно-громадського управління закладами загальної середньої освіти в умовах децентралізації на засадах партнерської взаємодії. Освіта та розвиток обдарованої особистості, 4 (83), 27–34. <http://otr.iod.gov.ua/index.php/2021-rik>

Чижевський, Б. Г. (2022). Законодавчі вимоги стосовно організації державно-громадянського управління закладами загальної середньої освіти на засадах партнерської взаємодії. Вісник післядипломної освіти. Серія «Педагогічні науки», 22 (51), 150–214. <https://lib.iitta.gov.ua/733450/>